

Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus

Mäealuse 2/2

Tallinn 12618

/digitaalsel allkirjastamise kuupäeval/

Skarcon OÜ on Advokaadibüroo RASK kliendiks. Edastame käesoleva kliendi nõudel vastuse Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse 12.12.2025 lepingu täitmise nõudele nr 3-19/229.

Lugupeetud Mart Nielsen

1. Klient on 04.12.2025 vastuskirjas põhjalikult selgitanud miks puudub SMITil nõue Kliendi vastu. Vastuses on Klient üksikasjalikult viidanud õiguslikele alustele ka kohasele kohtupraktikale, millised kinnitavad ühemõtteliselt SMITil mistahes nõudeõiguse puudumist. Koos vastuskirjaga edastas Klient SMITile õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise nõude, millist SMIT Kliendi poolt ettenähtud tähtaja jooksul ei hüvitanud.
2. Selle asemel, et mõista olukorra tõsidust ja nõuete perspektiivitust, on SMIT enda pahatahtlikku käitumist jätkanud ja suurendanud Kliendi kulusid veelgi.
3. 12.12.2025 edastas SMIT Kliendile järjekordse nõudekirja, milles kordas enda varasemaid nõudeid. Antud vastuskirjas ei piirdunud SMIT aga lihtsalt nõuetega, vaid on käsitlenud ka kuriteoteate esitamise võimalikkust, kui Klient SMITi soovidele ei allu. Antud lause sõnastus oma olemuses on üksjagu manipuleeriva tooniga ning vastuolus karistusõiguslike põhimõtetega, sest KarS § 307 kohaselt ei saa ükski isik valida, kas kuriteost teatada või mitte, kuivõrd kuriteost teatamata jätmine on samuti kuritegu. Seega kui SMIT leiab, et kuriteo koosseis on täidetud, siis tulebki tal vastav avaldus teha. Paslik on siinkohal meelde tuletada aga seegi, et samaoodi on karistatav ka valekaebuse tegemine (KarS § 319).
4. Ülaltoodu kõrval on SMIT pidanud sobivaks ka viidata valmidusele kohtuvaidluse pidamiseks, milline arvestades riigi rahalist seisu ja SMITi nõude põhjendamatust on äärmiselt ebatõhus avaliku ressursi kasutamine, millist mõtlematut käitumist ei tohiks ükski avalik asutus endale lubada.
5. Arvestades eeltoodut selgitame käesolevaga viimast korda, et SMITil ei ole Kliendi vastu nõuet.
6. VÕS § 76 lg 3 sätestab, et kohustus loetakse täidetuks, kui see on täidetud täitmise vastuvõtmiseks õigustatud isikule õigel ajal, õiges kohas ja õigel viisil. Sama sätte lõige 4 sätestab sealjuures, et kui võlausaldaja on kohustuse täitmisena pakutu vastu võtnud, siis eeldatakse, et täitmine on täielik, täitmiseni pakutu oli võlgnetav ja kohustus täideti kohaselt. Samu põhimõtteid kannavad endas ka VÕS § 217, § 219 ja § 220.
7. Eeltoodud sätete rakendamisel on Riigikohus enam, kui 15 aastat tagasi sätestanud, et nõuetekohase täitmise eelduse saab võlausaldaja ümber lükata tõendades vastupidist, ehk peab suutma tõendada, et asi ei vasta lepingutingimustele, täitmine ei toimunud õigel ajal või õiges kohas jms. Kui võlausaldaja seda teha ei suuda, siis jääb püsima eeldus, et täitmine oli nõuetekohane (RKTko 3-2-1-15-08 p 15). Nimetatud osas on lisaks selgitatud, et võlausaldaja jaoks parim võimalus täitmise mittevastavust tõendada on vastuvõetu kohene ülevaatamine, puuduste fikseerimine ning nendest võlgnikule teatamine. Teatud juhtudel on

võlausaldajal asja (§ 219) ülevaatamise kohustus, mille eiramisel ta kaotab võimaluse tugineda asja või töö mittevastavusele (§ 220 lg 3).

8. VÕS § 219 lg 1 kohaselt, kui ostja on müügilepingu sõlminud oma majandus- või kutsetegevuses, peab ta ostetud asja **viivitamata üle vaatama või üle vaadata laskma**. VÕS § 220 lg 1 esimese lause järgi peab ostja teatama müüjale asja lepingutingimustele mittevastavusest mõistliku aja jooksul pärast seda, kui ta asja lepingutingimustele mittevastavusest teada sai või pidi teada saama. Riigikohus on varasemalt selgitanud, et mõistlik aeg puuduse avastamise ja müüjale teatamise vahel sõltub puuduse iseloomust. **Ilmsest puudusest peab ostja müüjale üldjuhul teatama kohe pärast asja enda valdusse saamist**, kuid sellisest puudusest, mille avastamine eeldab asja kasutamist (varjatud puudus), peab ostja teavitama müüjat siis, kui tal oli mõistlik võimalus puudus avastada (RKTko 18.11.2020, 2-17-7157/40, p 13).
9. Varjatud puudusteks on lepingutingimustele mittevastavused, mida ostja ei võinud avastada asja temalt eeldatava hoolsusega üldiselt väliselt üle vaadates (vt RKTko 10.10.2018 nr 2-14-37663, p 13). See tähendab, et ilmse puuduse alla kvalifitseerub iga silmaga nähtav või lihtsasti tuvastatav asjaolu, mis on avastatav tavapärase visuaalse vaatluse käigus ja tuvastatav kohe asja ülevaatamisel, ilma asja kasutamata.
10. Viidatud kohtupraktika on väga täpselt välja kujunenud ja ei ole nende aastate jooksul muutunud. Vastavaid üksikasju oleme detailselt 04.12.2025 vastuses ka avanud. Aga korrates veel kord üle, siis oli asjade üleandmisel visuaalselt, ilma täiendava kasutamisevajaduseta näha nende koosseis koos valmidusega, kuid ilma läbiviikudeta. SMIT kinnitas sellises koosseisus asjade vastavust lepingutingimustele nende vastuvõtmisel ja ülevaatamisel kuupäevadel 08.07.2024 ja 15.11.2024. Nüüd enam, kui aasta aega hiljem püüab SMIT aga asuda positsioonile, et nimetatud väidetavad puudused ei olnud tuvastatavad, sest tarneid võtavad vastu regionaalsed tehnikud, kes ei olegi üldse kõigist tarne detailidest teadlikud.
11. Kuigi selline seisukoht regionaalsete tehnikute teadmatusel on printsiipsaalselt vale, siis ka olukorras, kus see vastaks tegelikkusele (mida ta ei vasta), ei näe mitte ükski õiguslik alus sellisel juhul vabandatavust mõistliku tähtaja minetusest. TsÜS § 116 lg 2 kohaselt kui tehingu on teinud majandus- või kutsetegevuses tegutseva isiku töötaja või muu isik, kelle eest majandus- või kutsetegevuses tegutsev isik vastutab, ja tehing on seotud sellise majandus- või kutsetegevusega, siis eeldatakse, et tehing on tehtud majandus- või kutsetegevuses tegutseva isiku nimel. Nimetatust tulenevalt on SMITi töökorraldus asjade ülevaatamisel tema enda korralduslik küsimus, millist riisikot ei saa SMIT kuidagi üle kanda teistele isikutele ja püüda selle läbi vabaneda VÕS § 219 lg-s 1 sätestatud kohustusest.
12. Tegelikkuses kinnitab eeltoodu aga üheselt, et mistahes puuduseid tarnitud toodetes ei esine, millist toetab ka fakt, et viimase tarne vastuvõtmisest kaks nädalat hiljem, s.o 02.12.2024 kuupäeval SMIT ise edastanud Kliendile raamlepingu alusel pakkumuse esitamise ettepaneku antennide läbiviigu soetamiseks. Ehk siis juba nimetatud hetkel oli SMITile teada ja üheselt mõistetav, millises koosseisus tooted olid ning vastavalt vajadusele, nii nagu hankedokumendid sätestasid, ka lisaseadmeid soetati.
13. Seega mistahes külje alt või valguses antud olukorda vaadelda, siis on SMIT igal juhul minetanud enda nõudeõigused VÕS § 220 lõikest 3 lähtuvalt, kui ka selline nõudeõigus eksisteeriks. Aga nagu Klient korduvalt selgitanud, siis Kliendi poolt tarnitud toodetes mistahes puuduseid ei esinenud.
14. Lisaks kõigile eelnevatele selgitustele, siis ainuüksi viimase aja kohtupraktika näitel on kohtud ühetaoliselt viidanud, et majandus- ja kutsetegevuses peab puudusest teatama kohe pärast asja enda valdusesse saamist, kuid ühelgi juhul ei saa puudustest teavitamise tähtaeg olla pikem kui kaks kuud alates müügieseme üleandmisest (HMK 04.04.2024 otsus nr 2-19-5347, p 32.4; PMK 30.11.2023 otsus nr 2-22-128517, p 24.1). Selle põhimõtte valguses on rahuldamata jäänud mitmed ja mitmed hagiavaldused, millise näitlikustamiseks toob Klient siinkohal mõningad näited:

- (i) hagiavaldus, milles ostja ei teavitanud peale esimesi kasutuskordi kuivatil esinevatest probleemidest, millised pidid ilmsiks tulema esmasel kasutamisel ning millest teavitati müüjat alles 3 kuud peale müügieseme üleandmist (HMK 04.04.2024 otsus nr 2-19-5347, p 32.7);
 - (ii) hagiavaldus, milles metalltorude pakil märgitud markeeringute tõttu oli matemaatiliste arvutuste tõttu tuvastatav koheselt, et toote kogumaht (kilod) ei vasta poolte poolt kokkulepitule, millest johtuvalt tuli puudusest teavitada viivitamatult, mitte 9 päeva peale kauba vastuvõtmist (TrtRnK 25.04.2024 otsus nr 2-21-123685, p 15);
 - (iii) hagiavaldus, milles ostja ei kontrollinud saatelehel betoonsegu andmeid, millistelt oli tuvastatav toote koostise mittevastavus ning teavitas 25.09 ja 11.10 tarnitud betoonsegu puudustest alles 25.10, millest johtuvalt tuli puudusest teavitada viivitamatult, mitte 30 päeva või 14 päeva peale kauba vastuvõtmist (TlnRnK 16.12.2022 otsus nr 2-19-14901, p 16);
15. Kui võtta arvesse, et SMIT on kõik seadmed vastu võtnud ja üle vaadanud ning asunud neid kasutama, millisele asjaolule viitab ka fakt, et SMIT on ise 02.12.2024 aastal edastanud Kliendile raamlepingu alusel pakkumuse esitamise ettepaneku antennide läbiviigu soetamiseks ning Päästeamet on 27.11.2025 küsinud minikonkursi korras hinnapakkumisi tahvelarvuti lisaseadmete soetamiseks, milles sooviti dokke osta koos antennide läbiviikudega, siis ei ole kuidagi realistlik, et olukord võiks käesoleval juhul osutuda teistsuguseks.
16. Väär on ka SMITi positsioon ja väited, et Klient on üritanud luua tellijale ebaõiget arusaama rahalise kasu eesmärgil, hoides kokku vaidlusaluse lisadetaili kulu.
17. **Esiteks**, ei ole Klient teinud SMITile hankespakkumist, mille hinnas oleks vaidlusalune detail sisaldunud. Seega ei ole Klient kuidagi saanud ka sellist väidetavad kokkuvõtte teha.
18. **Teiseks**, on Klient enda 04.12.2025 vastuskirja punktides 6-11 põhjalikult ja detailselt selgitanud asjaolusid, mida SMIT ise on enda hankedokumentides avaldanud ja nõudnud. Lisaks veel on Klient viidanud sellele, et nii raamhankes nr 269608, kui ka varasemas praktikas on läbiviigud ja antennid hangitud eraldi vastavalt reaalvajadusele. Antud asjaolu on Klient selgitanud põhjalikult lisaks enda 07.10.2025 e-kirjas.
19. Seega tuleb kogu välja kujunenud käitumine kvalifitseerida kui lepingupoolte väljakujunenud praktikat VÕS § 23 lg 1 p 2 ning VÕS § 25 lg 1 mõttes. Seda tuleb alati tõlgendada VÕS § 29 lg-ga 3 kooskõlas. Lepingu tingimused ega ka SMITi käitumine ei andnud oma tervikust alust mõista tingimusi teistsuguselt. Seda kinnitab ka VÕS § 76 lg 2, mille kohaselt tuleb kohustuse täitmisel lähtuda hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest, võttes arvesse tavasid ja praktikat.
20. Hankelepingu eseme määrab siiski hankija ja kontrollib pakkumuse vastavust hankelepingu esemele. Hankelepingu alusel ei saa hiljem asuda nõudeid juurde mõtlema ja seda ei saa tuletada ka pakkumusest, milles viidatakse valikulisele võimalusele midagi hiljem juurde lisada. Just seda valikulist ongi ka SMIT ise 02.12.2024 aastal ja Päästeamet 27.11.2025 rakendanud lisaseadmete soetamiseks. See ongi olnud tava ja praktika. Sellised esemed ei olegi kunagi kuulunud pakkumuse hulka ja ei pidanudki kuuluma ja seda on SMIT ise korduvalt kinnitanud.
21. Eeltoodust johtuvalt ei ole jätkuvalt võimalik asuda teistsugusele positsioonile, kui see, mida Klient on avaldanud enda 04.12.2025 vastuskirjas. Kuivõrd SMIT on jätkanud enda õigusvastast tegevust ning suurendanud seeläbi ka Kliendile tekkivaid õigusabikulusid, siis nõuab Klient lisaks varasemalt esitatud varalisele kahjule ka täiendava kahju hüvitamist summas 1259,65 eurot. Kokku on Kliendil nõue SMITi vastu summas 3432,05 eurot, mille viivitamatut hüvitamist Klient nõuab (EE792200221046352892 Swedbank). Kohtueelsete õigusabikulude hüvitamist on jaatanud Riigikohus just esitatud õiguslikul alusel. Nimetatud praktika on kehtiv ning nõude eeldused on täidetud.

Advokaadibüroo RASK, Ahtri 6, 10151 Tallinn, Eesti
+372 618 0820, rask@rask.ee, www.rask.ee

/allkirjastatud digitaalselt/

Keidi Kõiv

Vandeadvokaat

Skarcon OÜ lepinguline esindaja